

Refugees' Language Practices and Integration in Lithuania

The beginning of a full-scale war of Russia against Ukraine in 2022 made millions of Ukrainian citizens leave the country and search for shelters globally. The Baltic states displayed unwavering solidarity by welcoming Ukrainian war refugees. Notably, Lithuania exhibited the highest intake among the Baltic states. One of the reasons Ukrainian war refugees chose Lithuania as a place of refuge was the shared language. Owing to their common Soviet Union past, both Ukrainians and Lithuanians can communicate in Russian, which serves as a lingua franca for the two nations. To examine the linguistic situation of Ukrainian war refugees in Lithuania, focusing on their ability to linguistically integrate, the study was conducted in 2023. The research methodology involved, in particular, a sociolinguistic survey, helped to collect data revealing the issues concerning Ukrainians' daily language use in family, social and professional contexts in Lithuania. The research findings showed that the linguistic repertoire of Ukrainian war refugees in Lithuania is diverse. Most respondents are bilingual in Ukrainian and Russian, although there is a clear intention to prioritize Ukrainian in a family context. Russian, still used as a lingua franca – especially in social and professional contexts – often evokes negative emotions as a result of the trauma of the war. English and Lithuanian have emerged as important additions to the linguistic repertoire, especially in the professional and educational settings, resulting in multilingualism and facilitating Ukrainians' integration.

Keywords: *linguistic integration, host country language, multilingualism, refugees, Ukrainian war refugees.*

Юлія КУРИЛОВА

Запорізький національний університет

«Союзники в тіні імперії»: образ литовського та українського повстанців у романах А. Кокотюхи «Підпільна держава» і В. Шкляра «Заячий костел»

Доповідь присвячено порівняльному аналізу романів Андрія Кокотюхи "Підпільна держава" та Василя Шкляра "Заячий костел", у яких репрезентовано досвід литовського та українського збройного спротиву радянській владі після завершення Другої світової війни. Обидва твори акцентують на постколоніальній травмі націй, які, попри формальне завершення війни, залишилися у стані нової окупації. У центрі дослідження – фігури литовських партизанів ("лісових братів") і взаємодія українських персонажів з цим рухом. Образи Йонаса – у Шкляра – та Йонаса/Івана – у Кокотюхи – функціонують як символи взаємного пізнання, солідарності, а також перетину двох травматичних історичних наративів. У творах простежується транснаціональний вимір боротьби за свободу, який суперечить радянській пропаганді й актуалізує питання пам'яті, ідентичності та спільного спротиву. Обидва автори демонструють паралелі: жорстоке розчарування в гітлерівцях, каторжні табори, нівелювання людської гідності й парадоксальне зміцнення морального спротиву через приниження. Типологія моделювання персонажів і локації часопростору – від литовських лісів до українських степів і навпаки – окреслюють географію європейської боротьби з тоталітаризмом. Окрему

увагу в доповіді приділено мотивації авторів, стратегіям національного героїзму та змалюванню архетипу воїна-невидимки. Також розглянуто питання мови, інтертекстуальних алюзій та історичної правдоподібності як інструментів літературної політики пам'яті. Таким чином, у фокусі доповіді – не лише фігура литовця в українській прозі, але й утвердження солідарної моделі «опору з периферії», що руйнує імперську оптику центру й відкриває простір для діалогу культур посттоталітарної Східної Європи.

Ключові слова: *література пам'яті, посттоталітарна проза, українсько-литовські паралелі, історичний роман, колективна травма, міфотворення, постколоніальна оптика, історична реконструкція.*

Богдан БУРИГІН

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Мовні образи «нації» і «пам'яті» у дискурсах України і Литви

У доповіді розглядається концептуалізація понять «нація» і «пам'яті» у публічному дискурсі України та Литви з акцентом на мовні засоби репрезентації і культурні особливості осмислення цих понять. Порівняльний аналіз здійснено на матеріалі публіцистичних текстів, офіційних заяв, виступів політичних лідерів, а також журналістських матеріалів, що висвітлюють теми національної ідентичності, історичної пам'яті та взаємин із радянським минулим. Звертається увага на те, як мовні образи формують колективне уявлення про націю як спільноту пам'яті, історії та цінностей. Аналіз виявляє спільні риси українського і литовського дискурсів: апеляцію до травматичного досвіду колонізації, акцент на європейській самоідентифікації, символічне значення історичних постатей та подій. Водночас наголошуються й відмінності, зумовлені розбіжностями у національних наративах, політичному контексті та моделі пам'ятання. Особливу увагу приділено функціонуванню лексем «герої», «жертви», «окупація», «відновлення», «історична справедливість», які є репрезентативними для обох мовно-культурних середовищ. Дослідження має на меті не лише описати мовні механізми конструювання «нації» і «пам'яті», а й виявити, як ці поняття працюють як інструменти культурної ідентифікації, мобілізації та суспільного діалогу в умовах посттоталітарного простору.

Ключові слова: *герої, нація, жертви, окупація, відновлення, історична справедливість, пам'ять.*

Крістіна ІВАНЦЬКА

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Тарас Шевченко і Литва: період життя і переклад творчого доробку литовською мовою

У доповіді розглядається зв'язок між Тарасом Шевченком і Литвою, з особливим акцентом на важливий період у житті поета – його перебування у Вільнюсі. Аналізується, як саме литовська столиця вплинула на формування Шевченка як митця, на його емоційний досвід і перші кроки до становлення як живописця і поета. Особлива увага приділяється враженням Шевченка від міста, людям, з якими він там познайомився, а також впливу історичних подій, зокрема Листопадового повстання. Друга частина доповіді присвячена реєстрації поезії Шевченка в Литві. У ній виокремлюються три основні етапи литовських